

Posudek oponenta bakalářské práce

Autor práce: Filipa Schmid

Název práce: Trénink kognitivních funkcí u pacientů po cévní mozkové příhodě

Vedoucí práce: Bc. Mária Krivošíková, M.Sc.

Oponent práce: Mgr. Hana Micková

Akademický rok: 2018/2019

1. Přehlednost a členění práce

Autorka zvolila ve své práci tradiční členění, nevynechala žádnou za základních kapitol, které má bakalářská práce obsahovat. Celkové členění práce je přehledné a jednotlivé kapitoly na sebe navazují. Rozsah teoretické a praktické části je vyvážený.

2. Formální náležitosti práce

Práce je gramaticky relativně správně zpracovaná. Chyby, především syntaktického charakteru, se objevují v textu v podobě nesprávného umístění čárek. Ze stylistického hlediska je patrná neobratnost ve vyjadřování, která místy narušuje plynulost textu, ale především zastírá obsah vyjadřovaného (např.: „*pozornost je nástroj*“; „*k pozornosti bezprostředně patří vědomí, díky kterému si uvědomujeme, že si něco uvědomujeme a také obsah toho, co si uvědomujeme*“; „*exekutivní funkce jsou hlavní integrující kognitivní funkce koordinující všechny ostatní kognitivní funkce*“; „*měl by mít vysokou emocionální inteligenci a být empatický*“; „*v průběhu běžných činností používáme krátkodobou paměť trvale*“, etc.). Tiskové chyby, resp. překlepy nacházíme v podobě mezer na nesprávných místech, uvádění závorek s citacemi v některých případech před tečkou a jindy za ní (respektive před závorkou i za ní), nebo vypuštění písmene z názvu (Wechlerova- Wechslerova). Tyto tiskové chyby nejsou v práci četné.

Významným nedostatkem práce je chybné a nekonzistentní používání citační normy (autorka používá citační normu APA). Neuvádění celé citace (např.: Krámská, 2017- Krámská in Kulišťák, 2017), neuvádění primárního zdroje (viz Krámská, 2017; Kulišťák, 2017; Lezak, 2004; etc.), neuvádění stránky u přímé citace, nesjednocení jazyka citací (uváděno „a“ mezi autory a zároveň „et al.“). V textu je taktéž patrná nedostatečná citovanost zdrojů. Ve výčtu literatury v závěru u některých zdrojů neuváděn název zdroje kurzívou.

Autorka cituje 83 zdrojů, z nichž 52 je cizojazyčných, což považuji za dostatečné. Autorka je v zásadě schopna používat citace, ale jejich použití je nekonzistentní až nedbalé (viz výše).

Celkově je ale práce graficky a esteticky zpracována dobře, text je zarovnán do bloků a nadpisy kapitol a podkapitol jsou systematické. Rozsah práce a poměr teoretické a praktické části odpovídají nárokům BP.

3. Cíl práce

Hlavní cíl práce, vytvoření návrhu kognitivního tréninku podle aktuální publikované literatury u dospělých pacientů po CMP a jeho zhodnocení, je definován adekvátně (ačkoli si autorka místy protičeří, viz str. 23 „...*cílem je objektivně a subjektivně zhodnotit efekt navrženého kognitivního tréninku...*“ a str. 24 „*Tím, že hlavním cílem je vytvoření návrhu tréninku kognitivních funkcí, a ne zhodnocení efektu...*“). Metody zvolené pro objektivní a subjektivní hodnocení změny se mi nejeví být vhodné, testové metody jsou screeningové a změnu po 4 týdnech tréninku nejsou s vysokou pravděpodobností schopny zachytit (zároveň se dvě testové metody SLUMS a MoCA v zadání obsahově výrazně překrývají).

Jako subjektivní hodnocení změny použila autorka „dotazníky“ uvedené ve Cvičebnici pro lidi po poranění mozku, avšak neuvádí u nich psychometrické vlastnosti (např.: cut-off scóry), jejich užití pro zhodnocení efektu je tak pochybné. Formulace cíle a předpokladů práce odpovídá tomuto typu práce. Stanovený cíl se podařilo studentce splnit částečně.

4. Přehled problematiky

V rámci teoretické části považuji kapitolu 1.1. Typy kognitivních funkcí za nedostatečně zpracovanou. Chybí vyjmenované základní kognitivní funkce. V práci jmenované kognitivní funkce jsou nedostatečně definované, dochází ke kategoriální záměně pojmů, či k neúplnému vyjmenování popisovaného (př.: str. 5 typy paměti: zmíněna paměť epizodická, ale chybí zmínění nadřazeného pojmu paměť deklarativní, kam se právě paměť epizodická společně se sémantickou, která vyjmenována v textu není, řadí; procedurální paměti se autorka v textu nevěnuje vůbec). Taktéž se v textu objevuje chybné použití pojmů, respektive jejich nepřesný překlad, který se v českém prostředí nepoužívá (zakódování – kódování paměti, vybavování- vybavení z paměti; změny personality- osobnosti; vlastní účinnost- vědomí vlastní účinnosti; víra pacienta- spíše motivace?; schopnosti myšlení- schopnost myšlení). Nedostatečné se mi taktéž jeví užití jako základních literárních zdrojů v rámci teoretické části této práce praktických příruček (viz Dow, Dow, Sutton, 2018; Malia, Brennagan, 2010; Powell, Malia, 2013). U testů, které autorka uvádí v teoretické části, nejsou uváděny jejich psychometrické vlastnosti, ačkoli je na ně několikrát odkazováno a v závěru kapitoly autorka tvrdí, že testy „detailně popsala“.

5. Metody zpracování práce

Praktická část práce obsahuje postup tvorby kognitivního tréninku a jeho aplikace u dvou dospělých pacientů s CMP. Hlavní parametry tréninku (intenzita, frekvence, celková délka) vychází z nastudované literatury. V návrhu dále uvádí harmonogram cvičení a způsob vyhodnocení. Uvedený návrh hodnocení (4 screeningové testy, z něhož dva se obsahově značně překrývají, a 3 subjektivní dotazníky, u kterých nejsou uvedeny psychometrické vlastnosti) se mi nejeví být vhodný. Navržený trénink použila u 2 vybraných pacientů po CMP.

6. Přínos pro praxi

Kognitivní trénink, jak jej autorka překládá ve své práci, lze hodnotit jako přínosný pro praxi, jelikož je uceleným návrhem, který může sloužit jako vodítko pro terapeuty, kteří se kognitivním tréninkem zabývají.

7. Náročnost práce na teoretické a praktické znalosti

Zvolené téma je náročné na zpracování. Je patrné, že se autorka v dané problematice orientuje spíše prakticky, znalost problematiky v teoretické části je pouze základní a povrchní.

8. Výsledky a jejich analýza

Výsledky jsou zpracovány ve formě dvou kazuistik, které obsahují kromě anamnézy a informací z dokumentace i závěry ze vstupního rozhovoru a pozorování, poté následuje objektivní a subjektivní zhodnocení obou pacientů. Prezentace výsledků je přehledná.

Studentka v diskuzi opomíjí uvést psychometrická rizika užití krátkých a screeningových metod a jaká může být problematika hodnocení kognitivního tréninku těmito metodami po čtyřech týdnech. U metody MoCA uvádí, že „...se navržený trénink zaměřil na jiné kognitivní domény, než je zaměření MoCA“ (str.54). Není tak jasné, proč tedy autorka metodu použila na měření změny po kognitivním tréninku, pokud není pro hodnocení validní. Zároveň autorka uvádí, že metoda MoCA „...možná není konkrétně zaměřené na mapování dynamických změn“ (str.54), což je jednak pleonasmus a zároveň zavádějící výrok.

Při interpretaci výsledků by byla taktéž vhodnější větší opatrnost, jelikož rozdíl 2 bodů ve screeningové metodě nelze považovat za výraznou změnu. Obecně se mi jeví zdůvodnění a interpretace výsledků jako nedostatečné. Diskuse je dostatečně obsáhlá.

9. Závěry práce a doporučení

Závěr práce obsahuje stručné shrnutí cílů a hlavních myšlenek práce. V této části také zhodnocuje splnění cílů a navrhuje možnosti úpravy tréninkového programu. Autorka mohla více rozvést, jak ji trénování kognitivních funkcí obohatilo a co konkrétně se naučila o vztahu mezi terapeutem a pacientem.

10. Aktuálnost práce (hodnotí pouze oponent práce)

Studované téma je velmi aktuální ve výzkumu i praxi.

11. Shrnutí hodnocení

Téma bakalářské práce považuji za aktuální a přínosné. Přínosná je především praktická část, a to konkrétně sestavený plán kognitivního tréninku. Je patrné, že se autorka v dané problematice orientuje spíše prakticky, znalost problematiky v teoretické části je pouze základní a povrchní. Nedostatky v bakalářské práci jsou formálního, obsahového i metodologického charakteru.

Připomínky a otázky k obhajobě:

Co je dynamické hodnocení kognitivních funkcí? Jaké nástroje pro takovýto typ diagnostiky používá ergoterapeut?

Jaké může být úskalí užití při testování kognitivních funkcí dvou obsahově výrazně podobných metod (MoCA, SLUMS)?

Jaký vliv mají emoce a motivace na kognitivní funkce?

Jak Vás obohatil trénink kognitivních funkcí?

Co konkrétně jste se naučila o vztahu terapeut pacient?

Návrh klasifikace práce: dobře

Datum vypracování posudku: 23. 05. 2019

Podpis: 